

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА**

Сектор за међународне односе и протокол

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**SEKRETARIJAT / TAJNIŠTVO
ZAJEDNIČKA SLUŽBA**

Сектор за међународне односе и протокол

Број: 01,02,03,04/4-05-1-584/24

Сарајево, 26. 11. 2024.

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

**КОЛЕГИЈУМ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА ПСБиХ
КОЛЕГИЈУМ ДОМА НАРОДА ПСБиХ**

PRIMLJENO: 19-05-2025			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

Предмет: Извјештај са завршног састанка Конвенције за јачање
Централноевропске иницијативе, одржаног 5. јула у Риму (Италија)

Предсједавајућа Комисије за спољне послове Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и чланица Конвенције за јачање Централноевропске иницијативе Даријана Филиповић и замјеник предсједавајућег Делегације ПСБиХ у парламентарној димензији ЦЕИ-ја Предраг Кожул, 5. јула 2024. године, учествовали су у Риму на трећем и посљедњем састанку Конвенције за јачање Централноевропске иницијативе.

На састанку Конвенције, чији је циљ јачање политичке улоге ЦЕИ-ја у процесу европских интеграција за земље у преговорима за чланство у Европској унији, као и убрзавање испуњавања циљева одрживог развоја у државама чланицама ЦЕИ-ја, усвојени су закључци и препоруке са ранијих састанака Конвенције, који су одржани у Трсту и Риму у фебруару и априлу ове године.

Састанак су модерирали сенатор Стефанија Кракси, предсједница Одбора за спољне послове и одбрану италијанског парламента, и Салваторе Кајата, предсједник италијанске делегације у парламентарној димензији ЦЕИ-ја.

Замјеник премијера и министар спољних послова и међународне сарадње Антонио Тајани пренио је поруку у којој је истакао да је парламентарна димензија ЦЕИ-ја суштинска компонента идентитета ЦЕИ-ја, те да је подршка италијанског парламента од кључног значаја. Тајани је истакао да јачање капацитета националних институција одговорних за процес европских интеграција, посебно националних парламената, представља стратешко улагање за будућност.

Високи представници парламената и влада земаља чланица ЦЕИ-ја на састанку су расправљали о три главна правца реформског пута: јачање политичке улоге ЦЕИ-ја; јачање односа ЦЕИ-ја са институцијама ЕУ; јачање Секретаријата ЦЕИ-ја. На основу тога, они су подијелили размишљање о могућим начинима на које се ЦЕИ може суочити са тренутним и будућим изазовима и унаприједити своју улогу као вриједне политичке платформе која промовише регионалну сарадњу с циљем подршке процесу европских интеграција и проширења.

Као директан путоказ за будуће дјеловање, усвојен је сет препорука на основу заједничког политичког става међу земљама. Препоруке би требало да буду представљене структурама владине и парламентарне димензије ЦЕИ-ја на даље разматрање. Разговарано је и о изводљивости предложених акција у односу на постојеће структуре и механизме ЦЕИ-ја који имају потенцијал да пружи солидну основу за допринос овом настојању.

У усвојеним препорукама, које се односе на парламентарну димензију ове регионалне мултилатералне организације, истиче се потреба за оживљавањем спектра структура и састанака унутар парламентарне димензије ЦЕИ-ја, као и потреба за одржавањем састанака парламентарне димензије ЦЕИ са Европским парламентом и његовим структурама с циљем размјене искустава и експертске и техничке подршке у процесу приступних преговора држава кандидата за чланство у ЕУ.

Такође се апелује и на јачање интеракције између владине и парламентарне димензије ЦЕИ-ја, посебно о питањима од значаја за процес европских интеграција, попут усклађивања са заједничком спољном и безбједносном политиком ЕУ.

У сету препорука предлаже се јачање сарадње са другим међународним и регионалним организацијама које дијеле исту мисију, циљеве и приоритете које заговара ЦЕИ, те повећање присуства представника ЦЕИ-ја на важним европским и међународним догађајима. С тим у вези, учесници састанка усвојеним препорукама заговарају и јачање улоге Извршног секретаријата ЦЕИ-ја, те отварање посебног представништва ЦЕИ-ја при институцијама ЕУ у Бриселу.

Цјелокупан процес – покренут поводом ТРШЋАНСКЕ ПЛАТФОРМЕ ЦЕИ-ја, одржане у Трсту 12. и 13. октобра 2023. године, а који је затим настављен на три састанка на високом нивоу – потврдио је посвећеност земаља чланица ЦЕИ-ја и истакао кључну важност ефикасне сарадње међу владиним и парламентарним димензијама како би се остварила основна мисија Организације, у координацији са Извршним секретаријатом ЦЕИ-ја.

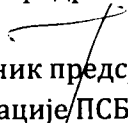
Извјештај припремила

Наташа Чабак

секретар Делегације

Извјештај одобрио

Предраг Кожул

замјеник предједавајућег
Делегације ПСБиХ у ПСЦЕИ

Доставити:

- наслову
- Комисији за спољне послове ПДПСБиХ
- члановима Делегације ПСБиХ у ПСЦЕИ
- Сектору за односе са јавношћу ПСБиХ
- а/а

КОНВЕНЦИЈА ЗА ЈАЧАЊЕ ЦЕНТРАЛНОЕВРОПСКЕ ИНИЦИЈАТИВЕ

Препоруке за јачање Централноевропске иницијативе

1. Јачање политичке улоге ЦЕИ

Више од три деценије интензивне регионалне сарадње у оквиру ЦЕИ-ја створиле су одличну основу на којој се може градити. Састав ЦЕИ-ја који обухвата земље чланице ЦЕИ-ја и оне које нису земље чланице ЕУ – све кандидате за ЕУ, представља додатну вриједност коју треба даље промовисати. Поред тога, у свјетлу све већих и сложених изазова, који утичу на међународни мир и безбједност, и даље постоји већа потреба за мултилатералним приступом. У том смислу, потребна је снажнија промоција регионалне сарадње, као правог модела за ефикасно рјешавање рањивости нашег времена и за боље испуњавање захтјева и очекивања држава чланица, посебно у погледу подршке европским интеграцијама и одрживом развоју.

Да би се изашло на крај са овим сценаријем, требало би предузети заједнички напор да се ојача улога ЦЕИ-ја као вриједне политичке платформе која доприноси стабилизацији региона, његовом економском развоју и друштвеном напретку. Стога, на врху овог процеса, треба предвидјети јачање исхода и домета политичких састанака ЦЕИ-ја с циљем давања новог политичког подстицаја Организацији. С једне стране, требало би размотрити оживљавање самита ЦЕИ-ја у оквиру програма предсједавања и требало би да се одвијају редовније како би се омогућила широка дискусија о хитним питањима за регион (нпр. као што је то био случај са *Covid-19*, премијери би могли да разговарају о актуелним питањима као што су Украјина, вишеструки аспекти безбједности итд.). С друге стране, конзистентност и континуитет политичког дијалога треба наставити да се обезбјеђује кроз састанак МИП (према већ устаљеној пракси два састанка: формалног, у земљи предсједништва и неформалног у Њујорку). Самит ЦЕИ-ја би се такође могао сазвати неформално, а по потреби и на маргинама других међународних скупова на високом нивоу на којима је предвиђено учешће премијера. У овом заједничком настојању, улога политичких директора и тројке ЦЕИ-ја могла би бити кључна. Поред тога, у духу рада Конвенције, треба промовисати чешће интеракције и могућности синергије између владине и парламентарне димензије ЦЕИ-ја с циљем јачања његове политичке улоге.

Поред тога, одржавање секторских министарских састанака у оквиру предсједавања ЦЕИ-јем могло би се ојачати фокусирањем дискусијама о актуелним питањима за регион (нпр. о питањима као што су регионална повезаност, трострука планетарна криза, итд.). То би се могло урадити и у сарадњи са другим међународним и регионалним партнерима.

У том контексту, ротирајућа предсједништва и Извршни секретаријат ЦЕИ-ја (ИСЦЕИ) треба да настоје да развију редовнији и структуриранији дијалог са другим релевантним међународним и регионалним организацијама активним у региону и да дају приоритет стратешким партнерствима о актуелним питањима (нпр. састанак Комитета националних координатора – КНК годишње би могао бити посвећен овом питању). Такву секторску сарадњу и дијалог са другим међународним и регионалним актерима требало би спроводити на начин који је више оријентисан на резултате с циљем да се дође до конкретних резултата за државе чланице (нпр. са *СЗО/Европа о здравственим питањима*, са *Савјетом Европе о младима*, итд.) и „ниша“ за ЦЕИ како би се избјегло дуплирање и преклапање са областима сарадње којима се баве други форуми. Поред тога, могла би се размотрити сарадња са трећим земљама из региона и шире, које дијеле исте циљеве и циљеве држава чланица ЦЕИ-ја.

Стратешка партнерства би такође могла да повећају видљивост и присуство ЦЕИ-ја на европском и међународном нивоу. С тим циљем треба наставити и даље интензивирати праксу давања заједничких изјава поводом догађаја на високом нивоу УН. Штавише, ова пракса би се могла истражити и у вези са састанцима ЕУ, узимајући у обзир аутономију ЕУ у доношењу одлука, као и на другим релевантним међународним догађајима.

На крају, али не и најмање важно, даља подршка Украјини такође треба да буде главни приоритет.

Да резимирамо, препоручују се сљедећи кораци

ЦИЉЕВИ	АКЦИЈЕ
Оживљавање читавог спектра ЦЕИ структура и састанака у оквиру Владине димензије	➤ Реинтегрисати самит ЦЕИ-ја у програм председавања, пружајући инструменталну улогу политичким директорима и Тројки ЦЕИ-ја. ➤ Истражити сазивање самита ЦЕИ-ја, неформално, и ако је потребно, на маргинама скупова који већ предвиђају учешће премијера (нпр. у Бриселу на маргинама одговарајућих састанака ЕУ, узимајући у обзир аутономију ЕУ у доношењу одлука и избјегавајући дуплирање са процесима у Савјету ЕУ или са другим међународним форумима) што би могло повећати видљивост ЦЕИ-ја на нивоу ЕУ и било исплативо у смислу организације. ➤ Предвидјети реинтеграцију у програм предсједништва секторских министарских састанака о актуелним питањима за регион.
Оживљавање читавог спектра структура и састанака у оквиру парламентарне димензије	➤ Размотрити сазивање састанака парламентарне димензије са Европским парламентом или његовим структурама. ➤ Промовисати размјену искустава (земље ЦЕИ-ја које нису чланице ЕУ) у оквиру Генералног комитета за политичке и унутрашње послове парламентарне димензије, уз учешће правних комисија парламената држава чланица с циљем подршке имплементацији реформама. ➤ Размотрити наставак састанака Сталног комитета. ➤ Промовисати јачање видљивости ЦЕИ-ја повећањем његовог присуства на различитим парламентарним веб-страницама.
Ојачати интеракцију између владине и парламентарне димензије	➤ Промовисати интеракцију о питањима од значаја за процес европских интеграција земаља ЦЕИ-ја које нису чланице ЕУ, уз укључивање релевантних владиних и парламентарних институција у државама чланицама ЦЕИ-ја.
Унаприједити стратешка партнерства усмјерена на резултате	➤ Побољшати пројектно оријентисану сарадњу са другим међународним и регионалним организацијама у корист држава чланица уз редовну процјену постојећих потреба и у складу са изазовима. ➤ Успоставити сарадњу са земљама из географског региона које дијеле исте циљеве и циљеве као и земље чланице ЦЕИ-ја. ➤ Успоставити сарадњу са трећим земљама које дијеле мисију и циљеве ЦЕИ-ја.
Повећати присуство ЦЕИ-ја на европским и међународним догађајима	➤ Размотрити повећање броја и учесталости заједничких изјава на састанцима УН, под условом да ове изјаве представљају додатну вриједност у погледу испуњавања мисије ЦЕИ-ја. ➤ Истражити сличне праксе приликом састанака ЕУ, уз уважавање аутономије ЕУ у доношењу одлука.

Даља подршка Украјини

- Наставити даље подржавати Украјину у оквиру формата ЦЕИ-ја.
- Испитати могућности за придруживање обнови Украјине у координацији са другим међународним актерима.

2. Јачање односа ЦЕИ-ја са институцијама ЕУ

Успостављање структурираних веза сарадње са ЕУ и њеним институцијама одувјек је био један од главних приоритета ЦЕИ-ја у подршци процесу европских интеграција, посебно проширењу ЕУ.

Међутим, пут ка ЕУ је заснован на заслугама и захтијева дугу серију примјене стандарда и испуњавање критеријума за приступање од стране кандидата за чланство у ЕУ. У том смислу, ЦЕИ би требало да додатно појача своју улогу платформе за дијалог и сарадњу, као и да омогући преношење знања између ЦЕИ и ЕУ и земаља које нису чланице ЕУ о реформама у вези са проширењем ЕУ (нпр. КНК би могао да разговара о модалитетима).

С тим циљем, требало би пажљиво истражити да ли би појачана и чвршћа веза (нпр. посредством канцеларије ЦЕИ-ја у Бриселу, укључивање сталних представништава или мисија, итд.) са институцијама ЕУ у Бриселу обезбиједила додатну вриједност. Жељени исход такве везе могао би бити да Европска комисија (ЕК) успостави делегирану сарадњу са ИСЦЕИ за реализацију пројеката као партнерска организација (тзв. индиректно управљање).

Да резимирамо, препоручују се следећи кораци:

ЦИЉЕВИ	АКЦИЈЕ
Ојачати сарадњу на реформама везаним за проширење ЕУ у оквиру ЦЕИ-ја	➤ Подржавати политички дијалог и сарадњу који подржавају реформе везане за европске интеграције, без прејудуцирања даљег проширења ЕУ, кроз одговарајуће инструменте ЦЕИ (нпр. Изјаве, кампање за подизање свијести, итд.). ➤ Повјерити КНК да даље промовише трансфер знања између ЦЕИ и ЕУ и земаља које нису чланице ЕУ, кроз пројекте и програме изградње капацитета.
Успоставити везу са институцијама ЕУ	➤ Размотрити могућност додатне вриједности успостављања намјенске канцеларије ЦЕИ-ја у Бриселу, након појашњења финансијских и оперативних модалитета у оквиру повезаних структура ЦЕИ-ја. ➤ Истражити могуће учешће сталних представника и мисија у Бриселу с циљем редовног протока информација о активностима ЦЕИ-ја.
Успоставити делегирану сарадњу од ЕК	➤ Успоставити план могућих акција/пројеката који би могли бити у складу са захтјевима ЕК за начин „индиректног управљања“.

3. Јачање улоге Извршног секретаријата ЦЕИ-ја

ИСЦЕИ помаже у спровођењу одлука усвојених на политичком нивоу и промовише програме и иницијативе за подстицање сарадње у региону. Такође, предлаже проактивне иницијативе у корист побољшане регионалне сарадње и нуди рјешења за рјешавање изазова у оквиру инструмената које пружају државе чланице ЦЕИ-ја.

Прије свега, треба генерално повећати оперативни ниво ЦЕИ-ја као организације с циљем бољег остваривања амбициозног политичког програма, повећања броја пројеката и развоја ефикасне синергије са другим потенцијалним партнерима и заинтересованим странама у областима од заједничког интереса, уз истовремено повећање видљивости кроз ефикасну комуникацијску стратегију.

У том погледу, приступ са више заинтересованих страна могао би да игра важну улогу. Током времена, ЦЕИ је успоставио широку димензију и вриједну мрежу заинтересованих страна и невладиних актера (локалне власти, приватни сектор, академска заједница, медији, млади, итд.). Окупљање таквих заинтересованих страна из цијелог региона, како би се разговарало о питањима од посебног значаја за регион, јесте улога коју ЦЕИ може да преузме и допринесе подизању оперативности Организације. Ова врста вертикално интегрисане практичне сарадње могла би да буде модел за активности које ЦЕИ предузима, посебно с циљем јачања „Локалне димензије ЦЕИ-ја“, „Агенде младих ЦЕИ-ја“ или даљег развоја културне димензије.

Поред тога, треба редовно процјењивати добре праксе и успјешне приче остварене у оквиру фондова, програма и инструмената ЦЕИ-ја (нпр. приликом посебног КНК састанка) како би њихова додатна вриједност могла да послужи као референца за рационализацију акција ЦЕИ-ја и за промовисање синергије између политичке компоненте и пројектно оријентисаних активности.

Унапређење укупног оперативног аспекта ЦЕИ-ја је уско повезано са административном улогом Секретаријата. С тим циљем, како би се боље задовољиле потребе, било би неопходно јачање ИСЦЕИ (нпр. упућивањем службеника из институција у ИСЦЕИ како би се пратили главни програми). Пажња би се такође могла посветити обезбјеђивању спољног финансирања од потенцијалних донатора.

Да резимирамо, препоручују се сљедећи кораци:

ЦИЉЕВИ	АКЦИЈЕ
Ојачати приступ са више заинтересованих страна	➤ Ојачати активности осмишљене да подстакну вертикално интегрисану практичну сарадњу, окупљајући различите заинтересоване стране. ➤ Даље промовисати синергију између мултилатералне компоненте и пројектно оријентисаних активности
Осигурати прави састав надлежности у ИСЦЕИ	➤ Подстицати упућивање службеника у ИСЦЕИ да прате фокус програме.
Појачајте напоре за прикупљање средстава	➤ Успоставити контакте са потенцијалним донаторима као што су треће земље, међународне финансијске институције и други, уз презентацију детаљног плана у вези са предвиђеним активностима.

Намјера је да се Препоруке представе структурама владине и парламентарне димензије ЦЕИ-ја. Затим ће на овим структурама и њиховим процесима доношења одлука (у складу са њиховим правилницима) бити да одлуче шта, како и да ли да их уграде у свој рад и/или статуте.